

Nr 177.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av 42 § 2 mom. i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket; given Stockholms slott den 16 april 1915.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 42 § 2 mom. i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 42 § 2 mom. i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

Härigenom förordnas, att 42 § 2 mom. i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket skall erhålla följande ändrade lydelse:

2 mom. Sist inom fem månader från monopolets ikraftträdande skola alla hos annan försäljare av tobaksvaror än tillverkare befintliga dylika varor, vilka icke, på sätt ovan sägs, åsatts priskurantpris samt kontrollstämpel, vara försedda med ytterligare stämpelmärke till belopp av, för cigarrer och cigarrecigarretter 5 kronor för varje förpackning, om denna ej innehåller mer än 100 stycken, men eljest ytterligare 5 kronor för varje påbörjat 100-tal stycken, som förpackningen innehåller, samt för tobaksvara av annat slag 1 krona för varje förpackning.

Stämpelmärkena tillhandahållas på sätt i 1 mom. av denna paragraf stadgas.

Försäljare, som icke vill erlægga i detta mom. omförmäld stämpelavgift, äge att med monopolets utöware träffa avtal om övertagande av sålunda stämpelpliktiga varor.

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 1915.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 april
1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten, anförde:
»I 42 § 2 mom. av förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket stadgas, att sist inom fem månader från monopolets ikraftträdande alla hos annan försäljare av tobaksvaror än tillverkare befintliga dylika varor, vilka icke, på sätt i samma paragraf sägs, åsatts priskurantpris och kontrollstämpel, skola vara försedda med, förutom den i paragrafens första moment omförmälda 1-öresstämpeln, ytterligare stämpelmärke till belopp av 5 kronor för förpackning, innehållande cigarrer och cigarrcigarretter, samt 1 krona för förpackning, innehållande tobaksvara av annat slag.

Då enligt vad för mig uppgivits, i anledning av berörda stadgande, flerstädes inom riket igångsatts tillverkning av förpackningar för tobaksvaror, större än de i handeln med dylika varor hittills i allmänhet brukade, i syfte att, genom tobaksvarornas inneslutande i sådana större förpackningar, möjliggöra för tobakshandlandena att i viss mån undandraga sig verkningarna av den stadgade stämplingsskyldigheten, och jag befarade, att härigenom det med ifrågavarande bestämmelser avsedda ändamålet komme att äventyras, fäste jag i en den 15 nästlidna mars avlåten skrivelse tobaksskattekommitterades uppmärksamhet å saken samt anmodade kommittéade att verkställa den utredning och avgiva det förslag, vartill omständigheterna kunde föranleda.

Tobaksskattekommitterade.

I anledning härav hava tobaksskattekommitterade i en den 8 innevarande april till mig inkommen skrivelse anfört följande:

»I motiveringen till de i monopolförfattningen intagna övergångsbestämmelserna, sådan densamma återfinnes i det vid propositionen nr 254 till 1914 års senare riksdag fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden, framhålles, huru som det måste ligga i såväl statens som monopolbolagets intresse, att de hos fabrikanter och handlande vid monopolets ikraftträdande ineliggande lagren av tobaksvaror snarast försvinna ur marknaden för att lämna rum för de av monopolbolaget tillhandahållna, beskattning underkastade tobaksvarorna eller åtminstone att de komma att drabbas av enahanda avgifter som de tobaksvaror, vilka jämväl efter monopollagstiftningens genomförande få av enskilda handlande från utlandet införas. I enlighet härmed har ock i 42 § av monopolförordningen stadgats skyldighet för tillverkare av tobaksvaror, vilka icke inom viss tid efter monopolets ikraftträdande avyttrat hela sina ineliggande lager av dylika varor, att för desamma erlægga en särskild licensavgift, beräknad på samma sätt, som den för importerade tobaksvaror i 22 § stadgade licensavgiften och sålunda innefattande såväl den å varan enligt 18 § belöpande skatt som ock ett belopp, motsvarande vad monopolbolaget pålägger vara med samma priskurantpris för täckande av sina omkostnader och vinst. Då det av praktiska skäl knappast skulle låta sig göra att på dylikt sätt licensbelägga alla de hos enskilda handlande kvarliggande lagren av färdiga tobaksvaror, har, såsom i motiveringen framhålles, beträffande dessa varor i stället stadgats skyldighet för vederbörande försäljare att sist inom viss tid efter monopolets ikraftträdande hava dessa försedda med särskilt stämpelmärke till belopp av 5 kronor för förpackning, innehållande cigarrer och cigarreigarretter, samt 1 krona för förpackning, innehållande tobaksvara av annat slag. Jämväl för dessa tobaksvaror kommer sålunda, enligt vad som är avsett, skatt att utgå, ehuru densamma icke kunnat, på sätt som skett beträffande de hos fabrikanterna ineliggande varorna, avpassas direkt efter varornas värde utan måst fixeras till vissa bestämda skattesatser.

Av det ovan sagda torde framgå, att vid bestämmandet av de nu ifrågavarande stämpelmärkenas valör avsikten varit att få densamma så avvägd, att den belastning, som genom förpackningarnas förseende med dylika märken skulle komma

att drabba de däri inneslutna tobaksvarorna, någorlunda motsvarade eller i varje fall icke understege den å varorna eljest belöpande licensavgiften. Huruvida med denna utgångspunkt de ovan angivna stämpelvalörerna kunna anses lämpligt avpassade är givetvis beroende på huru mycket tobaksvaror, som inneslutas i de förpackningar, å vilka stämplarna komma att anbringas. Att man vid bestämmandet av stämplarnas valör utgått från de i handeln vanligen brukade originalförpackningarnas storlek och icke velat förutsätta, att de enhetliga stämpelvalörerna skulle föranleda någon spekulation av den i herr statsrådets skrivelse omförmälda art synes vara uppenbart. Därest emellertid en dylik spekulation i någon större omfattning kan anses vara att befara, torde det enligt kommitterades mening, ur synpunkten av såväl statens beskattningsintresse som monopolbolagets konkurrenskraft gentemot den enskilda företagsamheten, vara nödvändigt att vidtaga särskilda åtgärder för att på ett effektivt sätt stävja denna spekulation.

I vad mån fara verkligen kan anses föreligga för att, genom tobaksvarornas inneslutande i större förpackningar än de i handeln med dylika varor hittills i allmänhet brukade, verkningarna av den stadgade stämpelskyldigheten i viss mån neutraliseras, är givetvis utomordentligt svårt att bedöma.

Redan innan kommitterade fått mottaga herr statsrådets nu ifrågavarande skrivelse hava kommitterade emellertid haft sin uppmärksamhet riktad på det i skrivelsen berörda förhållande samt fördenskull bland annat förfrågat sig hos packhusinspektionerna i åtskilliga av rikets större städer, huruvida vid införtullningar av tobaksvaror förmärkts någon tendens till användning av större förpackningar än de, vari dylika varor förut i allmänhet till riket inkommit. Att de till kommitterade ingångna svaren samtliga varit negativa bevisar givetvis icke, att åtminstone beträffande importerade varor fara i antydd riktning kan anses utesluten, då vid svarens avlåtande ännu åtskilliga månader återstodo till tiden för monolets ikraftträdande och det skäligen torde kunna antagas, att en tilläventyrs tilltänkt införsel av dylika tobaksförpackningar i varje fall icke igångsättes förrän strax före nyssberörda tidpunkt. — Vad beträffar den inhemska tillverkningen ställer det sig om möjligt än svårare att erhålla någon fast hållpunkt för bedömande av huruvida de i herr statsrådets skrivelse uttalade farhågorna må vara befogade eller icke. Upplysningar, som från olika håll till kommitterade inkommit, hava emellertid bekräftat, att ifrågavarande farhågor icke äro utan grund. Emellertid vilja kommitterade såsom sin uppfattning uttala, att det i varje fall knappast torde vara mer än ett varuslag, nämligen cigarrer och cigarreigaretter, som i så stor omfattning kan befaras bliva föremål för spekulation i förut omförmäلت hänseende, att särskilda åtgärder kunna anses av behovet påkallade. Vad cigarretterna beträffar gäller nämligen, enligt vad som framgår av 42 § 3 mom. av monopolförordningen, jämfört med 20 § av samma förordning, att de vid monolets ikraftträdande ineliggande lagren av dylik vara icke få försäljas annorledes än i hel förpackning; och torde vid sådant förhållande, med hänsyn till de ökade försäljningssvårigheter, som skulle uppstå, därest alltför stora förpackningar komme till användning, risken för spekulation i dylika större förpackningar med avseende på ifrågavarande varuslag få anses synnerligen ringa. Beträffande snus åter förhåller det sig så, att sagda vara på grund av sin egen beskaffenhet icke tål någon längre tids lagring, vadan det knappast torde löna sig att i spekulationssyfte tillverka större lager av berörda varuslag än att de vid den tid, då den nu ifrågavarande stämplingsskyldigheten inträder — den 1

november 1915 — redan äro åtminstone i det väsentliga slutsålda. Detsamma är, om än icke i fullt lika hög grad, förhållandet med rök- och tuggtobak. Vad däremot angår cigarrer och cigarrcigarretter, vilket varuslag även efter monopolets ikraftträdande får ur originalförpackning försäljas styckevis eller i annan mindre kvantitet än hel förpackning och som likaledes torde kunna utan olägenhet under längre tid lagras, läser det enligt kommitterades mening icke kunnat bestridas, att den i 42 § 2 mom. av monopolförordningen meddelade bestämmelsen om förpackningarnas förseende inom viss tid efter monopolets ikraftträdande med en fix stämpel av 5 kronor för förpackning icke erbjuder tillräcklig trygghet för att det med bestämmelsen avsedda ändamålet verkligen vinnas. Under sådana omständigheter och då en ompackning av befintliga lager i större förpackningar eller en tilläventyrs inträffande masstillverkning eller massimport av cigarrer och cigarrcigarretter, inneslutna i stora förpackningar, skulle för såväl staten som monopolbolaget ur olika synpunkter medföra högst betydande olägenheter, anse sig kommitterade böra tillstyrka vidtagande av åtgärder för att faran för en dylik eventualitet måtte undanröjas eller åtminstone väsentligt förringas. Detta synes lämpligast kunna ske genom en författningsändring, varigenom i stället för stadgandet om den fixa 5-kronorsstämpeln meddelas föreskrift om skyldighet för tobakshandlandena att låta förse sina cigarr- och cigarrcigarrettförpackningar med en efter mängden av de i förpackningarna inneslutna tobaksvarorna graderad stämpel. Härvid synes, med hänsyn till storleken av de för cigarrer och cigarrcigarretter nu vanligen brukade förpackningarna, 5-kronorsstämpeln lämpligen kunna bibehållas för förpackningar, innehållande högst 100 stycken cigarrer eller cigarrcigarretter, medan, i avseende å större förpackningar torde kunna stadgas en ytterligare stämpel av 5 kronor för varje påbörjat 100-tal av förpackningens innehåll.»

Vid kommitterades skrivelse finnes fogat ett av kommitterade utarbetat förslag till författningsändring av den i skrivelsen angivna innebörd, och hemställa kommitterade, att berörda förslag måtte genom proposition föreläggas innevarande års riksdag.

Statskontoret.

Över förslaget har statskontoret avgivit infortrat utlåtande, däri ämbetsverket förklarar sig icke hava något emot förslaget att erinra.

*Departements-
chefen.*

Vad tobaksskattekommitterade i sin förberörda skrivelse anfört, synes mig hava ådagalagt nödvändigheten av att i avseende å cigarrer och cigarrcigarretter genom författningsändring träffa anstalt för att icke genom åtgärder av den i skrivelsen antydda art syftet med den stadgade stämplingsskyldigheten må komma att äventyras. Kommitterades motivering för att beträffande övriga slag av tobaksvaror lämna de nu i ämnet gällande bestämmelserna utan ändring anser jag mig likaledes kunna godtaga. Då förslaget om införande av en graderad stämpel för cigarr- och cigarrcigarrettförpackningar enligt min uppfattning erbjuder en tillfredsställande lösning av den föreliggande frågan

och de av kommitterade förordade stämpelsatserna synas mig lämpligt avvägda, biträder jag sålunda kommitterades hemställan. Jag anser mig endast böra tillägga, att då förordningen angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket, enligt vad som framgår av en den 15 december 1914 i ämnet utfärdad kungörelse, kommer att träda i kraft den 1 nästinstundande juni, jämväl den av kommitterade nu föreslagna ändringen i samma förordning torde böra fastställas att lända till efterrättelse från och med sistberörda dag.

Departementschefen uppläste härefter förslag till förordning om ändrad lydelse av 42 § 2 mom. i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket samt hemställde, att detsamma måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Georg Sjöcrona.